

نگرانی دانشگاهیان از خاموش شدن چراغ کلاس درس دکتر محمد فاضلی

«اعتماد» آخرین واکنشها به اخراج محمد فاضلی را بررسی می‌کند

جای خالی استاد

عصر روز جمعه در نخستین روز بهمن ماه و در شرایطی که افکار عمومی ایرانیان تحت‌الشعاع حاشیه‌های سفر رییس‌جمهور به روسیه قرار داشت، خبری در خصوص «اخراج محمد فاضلی استاد جامعه‌شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشکده شهید بهشتی» ابتدا در شبکه‌های اجتماعی و بلافاصله پس از آن در سایتها و خبرگزاریها منتشر شد که به سرعت برق و باد طول و عرض شبکه‌های اجتماعی را درنوردید و به بحث اصلی ایرانیان در فضای مجازی و محافل کارشناسی بدل شد.

بلافاصله پس از بازتاب‌های وسیع این خبر، خبرگزاری‌های اصولگرای فارس و تسنیم با انتشار گزارش‌های اختصاصی تلاش کردند موضوع را به یک تصمیم اداری صرف تقلیل دهند و

اعلام کنند محمد فاضلي به دليل برخي مسائل روتين اداري از گردونه فعاليت در دانشکده شهيد بهشتي خارج شده است! اما در نقطه مقابل تحليلگران و فعالان سياسي با يادآوري نحوه برخورد با اساتيد دانشگاہي طی سالهاي 84 تا 92، اين رويکرد را در مواجهه با اساتيد دانشگاہي دگراندیش در دولتهای اصولگرا مسبوق به سابقه ارزیابی می‌کردند. این دسته از تحليلگران با اشاره به صدور حکم اخراج بیژن عبدالکریمی استاد جامعه‌شناسي دانشگاه آزاد به این نکته اشاره می‌کردند که برخي افراد و جریانات با استفاده از رويکردهای جناحي و گروهی تلاش می‌کنند برخي افراد همسو را جایگزین آن دسته از اساتيدي کنند که نسبت به موضوعات سياسي، اجتماعي، اقتصادي و رويکردي انتقادي و سياسي اتخاذ می‌کنند. اما ساعاتی پس از انتشار حکم اخراج محمد فاضلي، اساتيد دانشگاه، فعالان حزبي و سياسي و تشکلهای دانشگاہي با انتشار بیانیه‌های حمایتی از وزارت علوم دولت سیزدهم خواستند از حقوق اساتيد دانشگاہي در بیان دیدگاه‌هایشان صیانت و برخوردهای سلبی با جامعه دانشگاہي خودداري کنند.

واکنش محمد فاضلي به اخراجش در شرایطی که بازار ارزیابی‌های تحلیلی در

خصوص چرایی اخراج محمد فاضلی در فضای رسانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی حسابی گرم شده بود، محمد فاضلی در اظهارنظری با تایید خبر اخراجش از دانشگاه شهید بهشتی گفت: «لیست کلاس‌های ترم جدید را که بدون کلاس‌های من منتشر کردند، دانشجویان فهمیده بودند. خبر اول از گروه‌های دانشجویی منتشر شد و بعد هم که دیگر از دیشب عمومی شد.»

محمد فاضلی، استاد دانشگاه در خصوص اخراجش از دانشگاه شهید بهشتی گفت: «جدید نیست. حکم مربوط به ۱۵ شهریور است. من و جمع محدودی که پیگیری می‌کردند مساله حل شود خیلی سعی کردیم رسانه‌ای نشود ولی لیست کلاس‌های ترم جدید را که بدون کلاس‌های من منتشر کردند، دانشجویان فهمیده بودند. خبر اول از گروه‌های دانشجویی منتشر و بعد هم که دیگر از دیشب عمومی شد. دیگر از دست من خارج بود.»

اظهارنظری که بیانگر این واقعیت روشن است که تاریخ دقیق اخراج این استاد جامعه‌شناسی دانشکده شهید بهشتی نه نخستین روز بهمن ماه، بلکه میانه‌های شهریورماه بود. در واقع همان برهه‌ای که خبر اخراج بیژن عبدالکریمی از دانشگاه آزاد رسانه‌ای شده بود، زمانی است که مدیران تازه بر صدر نشسته دولت سیزدهم در ساختار آموزش عالی کشور

برنامه‌ریزی دامنه‌داری را برای اخراج اساتید دانشگاهی منتقد تدارک دیده بودند.

واکنش انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها به اخراج محمد فاضلی

یکی از نخستین بیانیه‌های حمایتی با موضوع اخراج محمد فاضلی را انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها به عنوان مجموعه‌ای متشکل از اساتید دانشگاهی صادر کرد. این انجمن در بیانیه خود نوشت: «در شرایطی که جامعه ما به دلیل انواع مشکلات بیش از هر زمانی نیازمند اندیشمندان و خردمندان متعهد و با شهامتی است که توسعه، سربلندی و اعتلای ایران خواست و دغدغه اصلی آنهاست، متأسفانه شاهد حرکتی انحطاط‌آمیز از سوی برخی متولیان امور هستیم. شخصیتی مانند دکتر محمد فاضلی که فارغ از منافع شخصی و گروهی، دانش خود را در خدمت جامعه قرار داده است و با فهم عمیق، مسائل کلیدی جامعه ایران را تحلیل کرده و خطاها و نقصان‌های حاکمیتی در رفع مشکلات کشور را شجاعانه و مشفقانه گوشزد کرده است، به جای اینکه «قدر ببیند و بر صدر نشیند» به بهانه‌های نازل اداری و اعمال برخی تنگ‌نظری‌های سیاسی، به نحوی حیرت‌آور و بسیار دور از حکمت و خردمندی از دانشگاه اخراج می‌شود.»

در ادامه این بیانیه آمده است: «دکتر فاضلی

که همه همکاران دانشگاهی و دردمندان جامعه ایرانی ایشان را به عنوان جامعه‌شناسی فاضل، توانا، متعهد و دلسوز می‌شناسند، چرا باید از دانشگاه اخراج شود؟ بدون شك حذف دانشگاهیان متعهد همچون دکتر محمد فاضلی خسارات جبران‌ناپذیری را بر نظام دانا‌یی و دانشگاهی کشور تحمیل خواهد کرد و دانشگاه‌ها را از افراد اندیشمند و با شهامت که برای توسعه دانش‌بنیاد ایران و آینده این سرزمین وجودشان بسیار ضروری است، تهی خواهد کرد. انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها ضمن نکوهش این اقدام (اخراج دکتر محمد فاضلی توسط هیات جذب دانشگاه شهید بهشتی) هرگونه اقدام تنگ‌نظرانه مشابه را نه تنها شایسته نظام جمهوری اسلامی ایران نمی‌داند، بلکه آن را در تعارض آشکار با ارزش‌های بنیادین نظام جمهوری اسلامی می‌شمارد. بر این اساس انجمن خواستار تجدیدنظر فوری در این تصمیم است و از مسوولان محترم و در راس آنها رییس‌جمهور محترم مجدانه می‌خواهد مانع از وارد شدن چنین خسارت بزرگی به دانشگاه و جامعه شود و از همه همکاران و تشکلهای دانشگاهی انتظار دارد به نحو مقتضی و قانونی مراتب اعتراض خود را نسبت به این قبیل رویه‌ها و اقدامات تنگ‌نظرانه و خسارت‌بار اعلام کنند.» انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها، دوم بهمن ۱۴۰۰ جدا

از انجمن اسلامي مدرسین دانشگاه سایر انجمن‌ها، تشکل‌ها و نهادهای مدنی نیز در خصوص رویکردی که از سوی برخی جریان‌ها در مواجهه با اساتید دانشگاه در پیش گرفته شده، دیدگاه‌هایی را مطرح کردند و خواستار شفاف‌سازی رسمی دولت در این خصوص شدند.

علی ربیعی: فقدان بزرگ برای دانشگاه‌ها از دیگر چهره‌های سیاسی که در خصوص اخراج محمد فاضلی به اظهار نظر پرداخته بود، علی ربیعی سخنگوی دولت دوازدهم بود که در نامه‌ای خطاب به رئیس‌جمهوری نوشت: «حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر ربیعی، رئیس‌جمهور محترم، با سلام و احترام؛ اخیراً اتفاقاتی در مورد پایان کار برخی از اساتید دانشگاه پیش آمده است که منجر به ایجاد فضای رسانه‌ای منفی شده است. چندی پیش کمیته اجرایی جذب دانشگاه شهید بهشتی در تاریخ 15/06/1400 تصمیم گرفته است به همکاری با آقای دکتر محمد فاضلی، جامعه‌شناس عضو هیات علمی این دانشگاه خاتمه دهد. ایشان از تاریخ 1/6/1392 به عنوان عضو هیات علمی این دانشگاه مشغول به کار بوده است، نظر به اینکه ایشان همه نمرات علمی و آموزشی ضروری برای ادامه همکاری با دانشگاه را کسب کرده است و دانشگاه به استناد «فقدان صلاحیت عمومی»، حکم به قطع همکاری با ایشان داده

است، مایلم چند نکته را در این خصوص به استحضار برسانم.»

1- او در ادامه تاکید کرد: «محمد فاضلي جامعه‌شناس شناخته‌شده‌اي با مکتوبات و آثار علمي زياد است و اجتماع علمي علوم اجتماعي قطع همکاري با ايشان بر پايه ملاحظات علمي را نمي‌پذيرد. 2- محمد فاضلي فعال رسانه‌اي نيز هست و به علاوه سابقه هشت سال همکاري با دولت‌ها به عنوان معاون مرکز بررسي‌هاي استراتژيك رياست‌جمهوري و مشاور وزير نيرو را داراست. اقدام دانشگاه شهيد بهشتي بدون ترديد در عرصه رسانه‌ها و محافل سياسي داخل و خارج کشور، اقدامي سياسي قرائت ميشود. نامبرده بنا بر توصيه رييس دانشگاه از مسيرهاي قانوني تعريف شده براي اعتراض اعضاي هيات علمي به آراي کميته اجرايي جذب دانشگاه‌ها در حال پيگيري است. 3- با توجه به اينکه اينجانب نامبرده را از نزديک ميشناسم، با وزارت اطلاعات و مسوول جذب وزارت علوم نيز مذاکراتي داشته و آنها نيز ايشان را مورد تاييد قرار داده‌اند. همچنين برخلاف برخي حاشيه‌هاي رايج در فضاي سياسي ايشان فردي معتبر، علمي و کاملا مقيد به نظام و انقلاب مي‌باشد. حتي چندي پيش از دفتر جناب‌عالي با ايشان تماس و از طرف حضرت‌عالي براي ارسال کتاب «ايران، برلبه تيغ؛

گفتارهای جامعه‌شناسی سیاسی و سیاست عمومی»
تشکر شده است. علاوه بر اینکه حقوق افراد
اندیشمندی که توانایی پیگیری هم ندارند
نادیده گرفته می‌شود، نامبرده از نظر
اعتقادی نیز مقید بوده و کاملاً برای منافع
ملی و نظام مفید می‌باشند. خواهشمندم به
نحوی دستور مساعدت را صادر فرمایید.»
حسام‌الدین آشنا: آقای رییس‌جمهور لطفاً
ورود کنید

حسام‌الدین آشنا، مشاور رییس دولت دوازدهم
با انتشار توییتی از شخص رییس‌جمهوری خواست
به موضوع ورود کند و اجازه ندهد دانشگاه‌های
کشور از حضور اساتید برجسته دانشگاهی خالی
شود. آشنا در این توییت نوشت: «آیا انصاف و
عقلانیت انقلابی اقتضا می‌کند دانشجویان عزیز
دانشگاه شهید بهشتی از دانشور نوآور و
دغدغه‌مندی چون دکتر محمد فاضلی محروم
شوند. آیا مکاتبه انجمن‌های معتبر علمی کشور
با رییس محترم جمهور @raisi_com و مکاتبه
دفتر ایشان با وزیر محترم علوم نباید مورد
توجه بیشتر قرار بگیرد؟»

حسن نمک‌دوست، روزنامه‌نگار: باید به اخراج
دکتر فاضلی معترض بود

یقین دارم دکتر محمد فاضلی به دور از
مناسبات ضد علم و به غایت تنگ‌نظرانه حاکم بر
دانشگاه‌ها بهتر از پیش، کار و فعالیت

خواهند کرد. اثرش را خواهیم دید. اما این فرقی در ماهیت موضوع ایجاد نمی‌کند و باید به اخراج ایشان معترض بود. آزادی آکادمیک حق دانشگاه و دانشگاهیان است.

عبدالناصر همتی، رییس کل اسبق بانک مرکزی: نشانه‌ای از تلاش برای درهم ریختن ساختار نیروی انسانی دانشگاهی

تسویه اساتید از دانشگاه‌ها به دلایل سیاسی می‌تواند نشانه تصمیم برای درهم ریختن ساختار نیروی انسانی کشور باشد. اخراجی #دکتر محمد فاضلی از دانشگاه بهشتی تاسف‌بار است. امیدوارم آقای ریسی و همسرشان به عنوان عضو کمیته جذب این دانشگاه، جلوی این‌گونه اقدامات بایستند.

محسن حاجی‌میرزایی، وزیر سابق آموزش و پرورش: قریب به یک دهه است با محمد فاضلی آشنا هستم. او را اندیشمندی دلسوز و دغدغه‌مند درباره پیشرفت ایران می‌شناسم. در این مدت از ایشان جز خیرخواهی برای ایران ندیده‌ام. امیدوارم متولیان امر با بازنگری در اخراج ایشان زمینه استمرار بهره‌مندی از دانش و تجربه او فراهم کنند.

منبع: روزنامه اعتماد 3 بهمن 1400 خورشیدی